

Конотопчик Дмитро Олександрович

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: **Ройко Лариса Леонідівна,**

кандидат педагогічних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7318-0925>

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ТА МЕДІАГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

У сучасному цифровому світі, де інформаційно-комунікаційні технології та мас-медіа проникають у всі сфери життя, питання інформаційної безпеки та медіаграмотності набувають особливої актуальності. Вчитель інформатики, як ніякий інший педагог, повинен володіти не тільки професійними компетентностями, але і критичним мисленням, інфомедійною грамотністю, цифровою безпекою, соціальною толерантністю. Це включає не тільки роботу з цифровими технологіями, але й уміння захищати особисті дані, критично оцінювати інформаційні потоки та формувати відповідальне ставлення до медіаконтенту серед учнів. Саме вчителі інформатики відіграють ключову роль у створенні безпечного та довірливого цифрового середовища у навчальному закладі.

Під час професійної підготовки у вищих навчальних закладах майбутні вчителі інформатики повинні отримати:

- набір знань, умінь і навичок роботи з медіа контентом;
- вміння проводити осмислений пошук інформації та аналізувати її;
- здатність критично оцінювати інформацію, що надходить з різних джерел;
- здатність не тільки навчати школярів основам інформатики, але й виховувати у них відповідальних і свідомих користувачів цифрового світу.

Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про зацікавленість

науковців даною проблемою [1-6].

Мета дослідження – проаналізувати особливості формування інформаційної безпеки та медіаграмотності майбутніх вчителів інформатики.

Інформаційна безпека здобувачів освіти охоплює різноманітні аспекти, зокрема захист від кіберзлочинності, безпечне використання онлайн-платформ для навчання та збереження особистої інформації. Медіаграмотність передбачає вміння аналізувати інформацію, розпізнавати маніпуляції та фейки, що поширюються через цифрові канали. Розвиток навичок медіаграмотності є ключовим елементом сучасної освіти. Це не лише підвищує рівень інтелектуальної спроможності здобувачів освіти, але й сприяє формуванню активної громадянської позиції. Адже тільки той, хто вміє критично мислити, може зробити обґрунтовані висновки і протистояти пропаганді та фейковій інформації.

Здобувачі освіти регулярно використовують цифрові технології для навчання: електронні журнали, платформи дистанційного навчання, соціальні мережі для комунікації з викладачами та одногрупниками. У цьому контексті захист особистих даних є вкрай важливим. Без належного рівня інформаційної безпеки вони можуть стати жертвами кіберзлочинців, втратити конфіденційну інформацію або піддатися атакам на їхні акаунти.

Використання хмарних платформ та цифрових інструментів для обміну навчальними матеріалами підвищує ризики втрати чи викрадення особистих даних. Майбутні вчителі інформатики повинні бути обізнані про основні принципи кібербезпеки, такі як створення надійних паролів, використання двофакторної аутентифікації, уникнення публікації конфіденційної інформації.

Здобувачі освіти щодня стикаються з великими обсягами інформації, яку потрібно аналізувати та використовувати для навчання. Вміння розпізнавати дезінформацію, перевіряти джерела та оцінювати достовірність їх інформації, не піддаватися маніпуляціям та бути стійким до інформаційних атак є важливими складовими сучасної медіаграмотності.

Висновки. Інформаційна безпека та медіаграмотність повинні стати

невід'ємною частиною навчального процесу, що дозволить здобувачам освіти не лише захистити свої дані, але й сформувати критичне мислення, необхідне для успішної адаптації у цифровому світі.

Тільки за умов постійного оновлення знань у сфері інформаційної безпеки та розвитку навичок медіаграмотності майбутні вчителі інформатики зможуть забезпечити своїх учнів необхідними інструментами для успішної та безпечної роботи у цифровому середовищі.

Джерела

1. Друшляк М. Г., Семенов О. М., Грона Н. В., Пономаренко Н. П., Семеніхіна О. В. Типологія інтернет-ресурсів для розвитку інфомедійної грамотності молоді. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2022. Том 88, №2. С.1-22

2. Конотопчик Д. О., Ройко Л. Л. Безпечна поведінка школярів у цифровому середовищі. *Математика. Інформаційні технології. Освіта: збірник тез доп. XIII міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 31 травн.-2 червн. 2024 р.)*. Луцьк, 2024. С. 225-227

3. Кривець М. Роль освітніх закладів у формуванні медіаграмотності особистості. *Медіаосвіта*. 2023. №2. С. 45-52.

4. Тітова Л. О., Ковтанюк М. С., Ямковенко В. О. Цифрові засоби розвитку медіаграмотності здобувачів освіти. *Українські студії в європейському контексті*. 2024. №8. С. 305-311.

5. Медведєва М. О. Медіаграмотність для освітян : навч. посіб. Умань : Візаві, 2020. 118 с.

6. Славко Г. В., Григорова Т. А., Максимова Л. П., Бриль Т. С., Черненко В. П. Формування в майбутніх вчителів інформатики компетентностей у сфері інформаційної безпеки. *Педагогічні науки: теорія та практика*. № 2 (46), 2023